

Nr 156.

Af herr **Lindhagen**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser rörande den ort, hvarrest inkomst af tjänst och kapital skall kommunalt beskattas.

En rättvis utgångspunkt för den kommunala beskattningen synes vara, att all inkomst beskattas å den ort, hvarifrån den kommer, men att kommun, där inkomsttagare är bosatt, bör ha del i skatten för hans inkomst äfven från annat håll, i den mån kommunen får vidkännas utgifter för den skattskyldige, hvilka böra gäldas af berörda inkomst. På denna grundval kan sedan i mån af yppadt behof en ytterligare inbördes utjämning af de olika kommunernas bördor äga rum efter sig företeende omständigheter.

Enligt gällande författningar beskattas för kommunala ändamål inkomst af fast egendom samt af näring i den kommun, där fastigheten eller näringens driftsort är belägen. Inkomst af kapital och tjänst beskattas däremot i den kommun, där den skattskyldige är mantals-skrifven, oafsedt hvarifrån inkomsten kommit.

Denna lösning af problemet är schematisk och det kan ifrågasättas, om man genom ett sådant grepp på saken närmast fram till det rätta. Särskildt synes de olika grundsatserna för beskattning af inkomst genom arbete i dettas två hufvudafdelningar, näring och tjänst, sakna principiellt underlag. I en stad ha till exempel en affärsman och en stadens tjänsteman båda sina kontor och uteslutande sysselsättning. Båda bo däremot i en grannkommun allenast för den friska luftens skull. Men kommunalskatten för deras inkomst af sitt arbete går i förra fallet till staden och i det senare till grannkommunen. Detta förefaller särdeles godtyckligt och har väl endast historisk grund.

Nya förhållanden kräfva emellertid ny hänsyn. Ett exempel bland andra erbjuder förhållandena i en stor stad och dess grannkommuner.

I den mån insikten växer om nyttan och behaget af en sund bostad i naturomgifningar istället för vistelsen i en dammig stenöken, komma utflyttningar i mängd att äga rum ifrån ett sådant samhälle till omgifvande kommuner af personer, som dock fortfarande ha hela sin verksamhet i staden och därifrån åtnjuta sin inkomst. Ställa sig dessutom, såsom oftast är fallet, kommunalutskylderna i stadens omgifningar billigare, uppmuntrar detta ytterligare till utvandringar. I dessa händelser förlorar staden, utom skatt för all inkomst af de utflyttandes kapital, dessutom skatt för alla inkomster från tjänst till och med om dessa inkomster äro löner, som utbetalas af stadens kommunalförvaltning.

Dylika utflyttningar äro en naturlig och sund företeelse, som ej får missförstås eller motarbetas. Obilligheter i kommunalt beskattningsafseende, som däraf följa, måste istället på något sätt rättas genom förändringar i beskattningsväsendet.

Man kan nämligen icke lita till, att missförhållandet skall kunna på tillfredsställande sätt afhjälpas genom förändringar i rikets administrativa indelning. Denna kan aldrig afpassas så, att den rättvist lämpar sig efter ifrågavarande förhållanden. Den är också svår att genomföra på grund af en mängd omständigheter och kräfver alltid en lång tid, för så vidt den skall ske med omtanke och kunna äga rum utan ruinerande efterräkningar. Detta gäller äfven i fråga om möjligheterna att sammanslå angränsande kommuner till ett för visst ändamål såsom fattigvård, sjukvård eller skolundervisning.

Regeln, att inkomst af kapital skall beskattas endast i mantalskrifningsorten, är nog icke heller så rättvis. Väl vore om äfven där kunde i någon mån tagas hänsyn till den ort, som får släppa till inkomsten. De inkomster, som inkomsttagare, bosatta i de stora städerna, få uppbära af obligationer och aktier i affärsföretag, som tillgodogöra landets skogsafkastning, borde rättvisligen betala någon tribut till alla dessa fattiga skogskommuner, hvilka nu bara utsugas. Den lilla inkomst af skogsaccis, som förra året ställdes i utsikt, är en smula bara, som fallit från bordet. Det måste dock medgifvas, att större svårigheter möta att här kunna göra afvikelser från den nu gällande regeln.

Ett förhållande i viss mån påminnande om de olägenheter, som ofvan framhållits, föranleddes af föreskriften i 1861 års förordning om mantals- och skattskrifning, att den som innehade fast egendom eller idkade rörelse inom särskilda mantalskrifningsdistrikt finge själf bestämma och anmäla, på hvilketdera stället han borde mantalsskrifvas. Denna så kallade valfrihetsbestämmelse gaf i tillämpningen anledning till en mängd på sin tid mycket öfverklagade oegentligheter och miss-

förhållanden, såsom t. ex. att personer, hvilka ägde fast egendom inom ett distrikt med obetydliga kommunalskylder men varit boende och utöfvat sin verksamhet inom ett distrikt med höga sådana, ansetts berättigade att mantalsskrifva sig inom förstnämnda distrikt, ehuru de endast tillfälligtvis eller kanske ej ens någon tid af året där vistats. Upprepade gånger väcktes förslag i Riksdagen om missförhållandets afhjälpande, hvilket ock till sist skedde.

Det är ju särskildt önskvärdt, att denna sak blir undersökt och tillfredsställande ordnad åtminstone i samband med den nya kommunala beskattningen. Då frågan, så vidt jag kunnat utröna, ännu icke varit föremål för några allvarliga öfverväganden, tillåter jag mig hemställa:

att Riksdagen ville anhålla att Kungl. Maj:t måtte, åtminstone i samband med uppgörande af förslaget till en kommunal beskattningsreform, taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån inkomst af tjänst och annan dylik befattning och möjligen äfven till en del inkomst af kapital må rättvisligen kommunalt beskattas i den kommun, hvarifrån inkomsten inflyter, oafsedt att inkomsttagaren är mantalsskrifven på annan ort.

Stockholm den 27 januari 1910.

Carl Lindhagen.